І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЛЮТОГО 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 19, 1964 No. 33. VOL. LXXI.

НАЙВИЩИЙ СУД ВИМАГАЄ ПЕРЕВІРКИ ВИБОРЧИХ ОКРУГ

ТЕПЕРІШНІЙ РОЗПОДІЛ НА ВИБОРЧІ ОКРУГИ НЕ Є СПРАВЕДЛИВИЙ, БО ДЕЯКІ ОКРУГИ МАЮТЬ 951,527 НАСЕЛЕННЯ, А ІНШІ — 177,431

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 17-го лютого зробив історичне рішення в справі конґресових виборчих округ, згідно з яким то рішенням виборчі округи у всіх стейтах мали б мати рівне число населення. Це рішення Найвищого Суду матиме великий вплив на всі майже стейти, які ще цього року перед осінніми виборами мусять перевести новий розподіл виборчих округ. Суд не визначив дати, до якої мав би бути здійснений новий розподіл. але в стейтах федеральні суди виявляють зацікавлення цією справою, яку треба буде розв'язати ще перед виборами. Рішення Найвищого Суду запало більшістю 6-ох до 3-ох голосів. Суддя Гюго Л. Блек написав опінію більшости, яка складалася ще з головного судді Ірла Воррена та із суддів Вілляма О. Даґлеса, Вілляма Дж. Бреннена, Байрона Р. Райта та Артура Дж. Голдберґа. Суддя Джан Маршалл Гарлен написав опінію меншости, твердячи, що теперішній розподіл на виборчі округи з нерівним числом населення не противиться конституції. До нього приєднався суддя Поттер Стюарт, а суддя Том С. Кларк тільки частинно приєднався до цієї опінії. Суддя Гарлен, який є членом Найвищого Суду від 1955-го року, сказв, що ці рішення є найважливішою проблемою, яку вирішено за час його праці в Суді, і треба б перекартковувати сторінки історії, щоб знайти подібну важливу справу, вирішену в Найвищому Суді. Змагання Найвищого Суду йде в тому напрямку, щоб у всіх стейтах приблизно таке сале число осіб мало право вибирати одного конґресмена. Тепер заіснував такий стан, що в Тексасі існує одна виборча округа, яка нараховує 951 527 осіб і яка вибирає одного конґресмена, а в Мишиґені найменша виборча округа становить — 177 431. Нерівність виборчих округ щодо числа населення існує також і в межах окремих стейтів. І так найбільша виборча округа в Тексасі має 951 527 населення, а найменша — 216 371. В Арізоні різниця між найбільшим і найменшим виборчим дистриктом виносить аж 465 274 особи. Рішення Найвищаго Суду не вимагає, що б при розподілі на нові округи брали до уваги строго математичну рівність у всіх стейтах, бо це було б важко здійснити. Береться до уваги перепис населення з 1960-го року, і треба дбати про те, щоб, по можності, всі виборчі округи мали те саме число населення. Тепер є великі різниці в числі населення в окремих округах, число населення яких різниться більше як на 20% аж в 28 стейтах, які дають до Конґресу 306 конґресменів. З цього виходило б, що ті всі конґресмени не є вибрані згідно з конституцією. Коли береться до уваги всі стейти, то треба буде переводити новий розподіл аж в 37-ох стейтах, які дають Конґресові 358 конґресменів на всіх 435. Так думає Гарлен але інші судді Найвищого Суду вважають, що суддя Гарлен перебільшує, і не треба буде робити таких великих змін. Рішення Найвищого Суду запало внаслідок вирішування апеляції із стейту Джорджія в справі розподілу на виборчі дистрикти. Голови Крайових Комітетів обидвох партій Демократичної і Республіканської — Джан М. Бейлі і конґресмен Віллям Е. Міллер заявили, що вони вдоволені з того судового рішення. Бейлі сказав, що демократи повинні скористати з нового розподілу, бо вони є партією більшости, а Міллер каже, що республіканці скористають з нового розподілу, бо вони здобудуть більшість в тих нових районах.

Ген. Айзенгавер зустрінеться з през. Джансоном

Вашингтон. — Найближчої п'ятниці в Палм Дезерті, що знаходиться в кількох милях від Пальм Спрінґу, Каліф., відбудеться зустріч двох державних мужів — президента Джансона і кол. президента Двайта Д. Айзенгавера. Це буде їхня друга з черги зустріч, відколи Джансон став президентом. Перша зустріч Айзенгавера з Джансоном відбулася скоро після того, як Джансон був заприсяжений на президента ЗДА. Президент Мехіко Адольф Лопес Матеос, який прибуває в Палм Спрінґ на дводенну конференцію з президентом Джансоном, також буде при цій зустрічі. Подаючи про це до відома, Білий Дім не подав подробиць плянованих зустрічей і конференцій. Рівночасно дружини президентів пані Джансон і пані Лопес будуть почесними гістьми на прийнятті в Каліфорнії, що його очолить пані Бравн, дружина каліфорнійського губернатора. Вони разом відвідають гайскул у східньому Лос Анджелесі (де найбільше знаходиться мехіканського населення) та державний музей, де якраз тепер відбувається виставка мехіканського мистецтва.

Атлантик Ситі чепуриться до Демократичної Крайової Конвенції

Атлантік Ситі, Н. Дж. — Це літниськове 60,000 місто вже почало чепуритися та приготовлятися до того, щоб тут 24-го серпня могла початися Демократична Крайова Номінаційна Конвенція в міській Конвенційній Залі, яка має 33 кімнати, і головна заля якої може помістити 45.000 осіб. Вже переводять нову електричну інсталяцію та нову охолоджувану систему, а також малюють кімнати та відновлюють декорації. Оце вперше в історії місто стейту Ню Джерзі буде гостити Крайову Конвенцію великої партії. Атлантик Ситі обіцяло дати Демократичній партії $625,000 готівкою і крім того безплатне вживання Конвенційної Залі. Досі вже вплачено $375,000 Демократичному Комітетові. До услуг гостей призначені 14.000 кімнат в готелях і мотелях для 5,000 делеґатів та їхніх заступників.

В АМЕРИЦІ

● **В Ню Йорку** литовці відзначили День Литовської Незалежности, на який президент Джансон прислав своє звернення. Президент заявив, що ЗДА ведуть довготермінову політику і „не визнають насильної анексії Литви СССР". Державний секретар Дін Раск висловив надію, що „Литва вкінці здійснить свої аспірації та стане незалежною державою". На Академії у Вебстер Голлі в Ню Йорку промовляв асистент державного секретаря Меннен Вілліямс, який сказав, що „уряд ЗДА домагатиметься самовизначення для литовського народу.

● **Д-р Антон Окснер** ,відомий хірург від легенів в Шикаґо, заявив, що „курення циґарок є своєрідною формою самовбивства. Цей свій погляд він висловив в часописі „Новий Лікар", який видають студенти з Американського Лікарського Товариства.

Летунство домагається нових типів літаків і бомбовиків

Вашинґтон. — На основі однорічних студій летунство виготовило звіт про те, що конче треба продукувати нові типи далекосяжних літаків, які могли б летіти 10,000 миль та везти військо і військовий еквіпунок та зброю до далеких місць, де можна б було скинути вантаж без приземлення та вертатися додому. Треба також будувати такі самі далекосяжні бойові бомбовики, які могли б знищити ворожі пункти звичайною або атомовою зброєю в так званій малій війні. Потреба також збудувати літак, який міг би стартувати просто вгору (вертикально) та підтримувати бойові акції наземних військ а також вести розвідчу акцію. Мали б будувати такі самі літаки вертикальні (VTOL), але з меншим засягом діяння. Цей звіт мають незабаром передати до Пентаґону, і вже тепер секретар оборони Роберт МекНамара є під впливом того звіту, бо він досі був проти розбудови літаків і бомбовиків, бо вірив, що далекосяжні ракети виконають те завдання, яке давніше виконували літаки з пілотами. 80-річний конґресмен демократ із Джорджії Карл Вінсон знов веде боротьбу за те, щоб ЗДА розбудували нові типи далекосяжних бомбовиків, бо може настати критична хвилина, коли будуть не до вжитку теперішні типи далекосяжни бомбовиків Б-52 і Б-58. Минулого року Вінсон підтримував справу будови бомбовиків типу РС-70, але програв її в Конґресі. Цього року він має більше віри в свій успіх коли плянує закінчити більше як 50-річний побут в Конґресі, куди він прибув як конґресмен в 1912 році саме тоді, коли Вудро Вілсон увійшов до Білого Дому як Президент. Палатна Комісія Збройних Сил рекомендує урядові будувати нові далекосяжні бомбовики, які були б наслідниками Б-52 і Б-58. Комісія, очолювана Вінсоном, пропонує побудувати, також нищильний літак, який міг би перемагати ворожі бомбовики. Комісія признала на зброю суму $16,914,800,000, хоч уряд домагався $17,585,300,000. Комісія признала додатково $92,000,000 на будову бомбовика і нищильника, хоч уряд не проєктував видатків на цю ціль. Комісія Збройних Сил закликає уряд, щоб праця над будовою нових бомбовиків почалася негайно. Те саме відноситься і до нищильників.

Бракує старшин в атомових підводних човнах

Вашинґтон. — Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс" Генсон В. Болдвін пише про те, що оце вперше в історії відчувається недостачу добровольців до служби при атомових підводних човнах, і команда фльоти мусить визначити офіцерів, які мають здобути вишкіл в цій ділянці. Моряки не радо голосяться до служби на атомових кораблях, бо там довго триває занурювання човнів під водою, і деякі моряки не є з того вдоволені. Цей факт виник ще й тому, що число моряків, потрібних до служби на атомових кораблях, дуже збільшилося в останніх роках. І так в 1960 році на підводних атомових човнах було 8,000 моряків, а в 1963-му році — 15,000, а в 1965-му році мало б бути — 25,000. Деякі моряки, призначені до служби на атомових кораблях — резиґнують із служби у фльоті, відбувши приписане число обов'язкової військової служби.

Студійна Конференція УАТ „Зарево" в Балтіморі

В найближчу суботу 22 лютого, о год. 1:30 відбудеться в Балтіморі, Мериленд, в приміщенні „Самопомочі" при 239 С. Бродвей Студійна Конференція, яку ініціює УАТ „Зарево" і в якій візьме участь студентство з міст Східньої Америки. В часі Конференції відбудуться два панелі:

1. Культурні процеси в Україні і ми.
2. „Зарево" і студентська дійсність.

Того ж самого дня о год. 7-ій вечором відбудеться в тому самому приміщенні Четвертий Академічний Вечір, який влаштовують спільно „Зарево і УСГ. В програмі вечора доповідь студ. Андрія Чорнодольського на тему „Берестейський мир і міжнародні зв'язки української держави" і панель на заг. тему „Політично-правний статус УРСР". В панелю беруть участь д-р О. Дирій, п. Б. Зелинський і д-р М. Ласійчук — від громадянства, і І. Хархаліс, М. Хмілевський і О. Траска — від студентства.

В неділю 23 лютого буде відправлена панахида за сл. п. президента ЗДА Дж. Ф. Кеннеді в українській католицькій церкві, після чого відбудеться організована поїздка на могилу сл. п. Дж. Кеннеді у Вашинґтоні.

Почалася судова розправа проти Джека Л. Рубі

Суддя Джо Б. Бравн

Джек Рубі

Даллас, Тексас. — 17-го лютого в Далласі почалася судова розправа проти вбивника Лі Гарві Освалда — Джека Л. Рубі тим, що почали вибирати членів суддейського жюрі, що має судити Рубі. Перед тим суд відкинув внесок оборонця Рубі про те, щоб судова розправа відбулася в іншому місті, а не в Тексасі, де судді присяжні були б необ'єктивні у відношенні до підсудного. Але суд відкинув цей арґумент адвоката Мелвіна Беллай як неоправданий, бо судді присяжні можуть вирішувати справу вини Рубі справедливо. Суд відкинув внесок оборони, щоб Рубі звільнити від вини як такого що вбив Освалда в стані божевілля.

БАРИКАДНІ БОЇ НА КІПРІ

В боях і сутичках, що відбулися останнім часом на Кіпрі, згинуло за неофіційним підрахунком яких 50 осіб і понад 100 осіб було поранех. На фото: узброєні кіпрські турки за вуличною барикадою в місцевості Лімассоль на Кіпрі.

У Греції виграв вибори демократичний центр, — новий прем'єр — Папандреу

Атени. — В недільних виборах виграв вибори Георгій Папандреу, 76-літній колишній прем'єр, який зрікся був наприкінці минулого року тому, що в листопадових виборах його партія Центральна Унія не здобула була безоглядної більшости. Тепер та партія дістала 2,260.000 голосів проти 1,415.000 голосів, що їх дістала право-консервативна партія Національно-радикальна Унія довголітнього прем'єра Константина Караманліса. Цей останній, програвши вибори в листопаді мин. року, виїхав на добровільну еміґрацію до Парижу і навіть не прибув на недільні вибори до Греції. На час виборів король покликав був урядничий „невтральний" уряд, щоб ґарантувати їх чистоту і виключити закиди щодо впливання урядовцями на виборців. Головним дорадником старенького прем'єра буде його 45-річний син Андреас Папандреу, натуралізований американський громадянин, кол. професор економії в Каліфорнійському університеті в Берклі. Він зрікся американського громадянства і став послом до нового 300-членного парляменту в Атенах.

Посадник Західнього Берліну обраний на лідера німецьких соціялістів

Бонн. — Віллі Брандт, посадник Західнього Берліну, був обраний на спеціяльно для цієї цілі скликаному конґресі Німецької Соціялістичної партії на її голову. Його заступниками стали посли західньо-німецького парляменту Фріц Ерлер і Герберт Венер. Кожний з них був одиноким кандидатом, без противників. Таким чином Віллі Брандт став лідером опозиції і потенціяльним кандидатом на канцлера Західньої Німеччини у випадку перемоги соціялістів, найсильнішої після християнських демократів партії. Німецька соціял-демократична преса коментує той вислід партійного соціялістичного конґресу, як доказ згідливости й одностайного фронту в німецькому соціялістичному таборі, всупереч твердженню противників, наче б німецькі соціял-демократи були поділені і не мали ясної програми ані у внутрішній ані закордонній політиці. Віллі Брандт зискав собі популярність і повагу на дуже трудному становищі посадника Західнього Берліну.

Носенко виявляє забріханість совєтських представників в Женеві

Вашинґтон. — Юрій Носенко, втікач з совєтської делеґації на Женевській конференції роззброєння, виявив, що совєтські оскарження на адресу швайцарської поліції, ніби вона була винувата в його утечі, цілком безпідставні й нісенітні. За його ствердженням, він вийшов з свого готелю в Женеві і більше туди не вернувся у вівторок 4 лютого вполудне, а совєтські власті повідомили вперше швайцарську поліцію в 24 години пізніше, 5 лютого, назверх виявивши той факт щойно 9-го лютого. Ясно, що швайцарська поліція не могла нічого вдіяти. Носенко не подає ніяких ближчих подробиць про свою втечу, ані її мотиви. Дату своєї втечі він подав під час побачення з совєтським та швайцарським представниками в минулу п'ятницю у Вашинґтоні. Те побачення відбулося в будинку Іміґраційної Служби. Носенко був під час того побачення — — твердять газети — спокійний і в доброму гуморі.

У Брюсселі вкрадено образ Рубенса

Брюссель. — З державного музею клясичного мистецтва в Брюсселі вкрадено в минулий понеділок образ Рубенса „Голови муринів". Злодії дістались до музейної залі почерез дах і стрих та вийняли полотно з рам. За твердженням поліції злодії були „мистецькими фахівцями". Образ „Голови муринів" належить до найбільш відомих в широкому світі, бо він репродукований на більгійських поштових марках. Державному музеєві дарував його один багатий бельгійський колектор, який закупив той образ в 1890 році на авкціоні в Парижі за 1.600 долярів. Тепер його вартість оцінюють від 200,000 до одного мільйона долярів. Образ не був обезпечений, бо держава не обезпечує своїх вартостей в приватних асекураційних компаніях. Продати вкрадений образ буде дуже трудно, бо він занадто відомий. Його щонайвище може купити якийсь приватний колектор, щоб насолоджуватись ним на одинині та не показувати людям. Це найбільша крадіж мистецького твору від часу вкрадення „Монни Лізи" з паризького Лювру в 1911 році. В минулому році вкрадено з британського державного музею „Князя Веллінґтона", що за нього той музей заплатив був 392,000 дол. Образу так і досі не віднайдено.

● **Колишній британський прем'єр** Гаролд Мекміллен подався на старечу пенсію. Він діставатиме по 19.67 дол. тижнево. Мекміллен мав право до тієї пенсії вже 5 років тому, бо тепер має 70 років, але, як прем'єр, він діставав платню 28.000 дол. річно. Коли він, відмовившись далі кандидувати до палати громад, дістане від королеви Єлисавети шляхетський титул, то він буде одним із найбільш незаможніх членів палати лордів.

У ТАНТ ПРОПОНУЄ ПОСЕРЕДНИЦТВО У СПРАВІ КІПРУ

РАДА БЕЗПЕКИ ОН ВІДКЛАЛА ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ, ЩОБ УМОЖЛИВИТИ ПОСЕРЕДНИЦЬКУ ДІЮ

Об'єднані Нації. — Призначене на понеділок 17 лютого ц. р. перше засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй в справі загрози громадянської війни на Кіпрі та зв'язаної з нею можливости інвазії на Кіпр збоку Туреччини, збройної реакції Греції і внаслідку вибуху війни в східньому середземноморському обширі, — не відбулося. Представник Норвегії Сіверт Нілсон запропонував відкласти наради на 24 години, щоб вможливити спершу генеральному секретареві У Тантові переведення розмов з усіма заінтересованими сторонами. Норвежський дипломат звернув увагу, що промови, виголошені британським представником Патріком Діном і кіпрським міністром закордонних справ Ахіллесом Кипріяну можуть ускладнити справу й погіршити можливості швидкого порозуміння. Всі заінтересовані сторони, а також совєтський представник Микола Федоренко погодились на відкладення нарад на 24 години. Таким чином вони мали розпочатись у вівторок 18 лютого. Генеральний секретар ОН У Тант прихилився до американсько-британської концепції, щоб ще перед нарадами Ради Безпеки чотири сторони — Британія, Греція, Туреччина і Кіпр — погодились щодо складу різнонаціонального військового корпусу, який був би висланий на Кіпр з ціллю зберегти там мир та протидіяти загрозі війни між Туреччиною і Грецією. Якщо самому У Тантові не вдалось би посередництво — він пропонує обрати такого посередника. У Тант переговорював у цій справі з представниками названих держав, а також із американським заступником державного секретаря Джорджом Боллом, який вернувся до Америки після однотижневих нарад в Лондоні, Атенах, Анкарі і Нікозії. Єдиним успіхом тієї місії Болла було те, що Туреччина погодилася не квапитись з військовою інтервенцією на Кіпрі та рішила вижидати рішення нарад Ради Безпеки. Між членами Ради Безпеки нема захоплення ідеєю нового міжнародного війська на Кіпрі, бо вони лякаються, що те військо опиниться в ситуації, коли буде примушене силою приборкувати грецьких або турецьких фанатиків на Кіпрі і таким чином породить гнів і ненависть до себе з обох тих сторін. Виринуло теж відразу фінансове питання. Фахівці вирахували, що 10.000-не військо коштувало б впродовж трьох місяців, які воно мало б перевести на Кіпрі, кругло 50 мільйонів дол., а каса Об'єднаних Націй порожня. ЗДА радять прийняти принцип, що кожна держава, яка вишле туди свій контингент війська, має його фінансувати. Кіпрський міністер заповів, що він зголосить резолюцію, яка ґарантувала б Кіпрові незалежність і неподільність і що та резолюція мала б уневажнити Лондонський договір з 1960 року, який дає право Британії, Греції і Туреччині стежити за збереженням того договору, отже інґерувати у внутрішні справи Кіпру. Однак члени Ради Безпеки заперечують право тієї установи Об'єднаних Націй касувати існуючі міжнародні договори. Тим часом британський уряд виявив, що він гостро запротестував перед кіпрським урядом проти безперервного спроваджування на Кіпр зброї. Британці твердять, що ту зброю дістають греки з Греції та Об'єднаної Арабської Республіки проти кіпрських турків, але кіпрський уряд каже, що він спроваджує зброю для оборони Кіпру проти можливої аґресії. У Вашинґтоні Джордж Болл склав звіт з своєї місії президентові Л. Джансонові. Проголошено, що ЗДА не мають якоїсь одної ясної розв'язки проблеми, а прагнуть тільки заспокоєння на Кіпрі та відвернення небезпеки війни довкола цієї справи.

Три американці згинули в бомбовому атентаті в Південному В'єтнамі

Сайґон. — В минулу неділю 16 ц. м. пізно вечером вибухла в ждальні кінотеатру в столиці Південного В'єтнаму бомба і вбила трьох американців — одного капітана і двох моряків та коло 50 осіб поранила. Тиждень тому бомба вибухла під трибуною на американському грищі і вбила двох американців та ранила 23-ох інших. Ці акти терору проти американських військовиків і їх членів родин у Південному В'єтнамі спричинили нараду американського шарже д'аффер з південно-В'єтнамським прем'єром генералом Нґуєн Ханом у справі кращої поліційної охорони для американців в столиці країни. Якщо той вибух в кінотеатрі був би стався за кільканадцять хвилин пізніше, то ждальня була б ущерть повна глядачів, що вийшли б з залі після закінчення вистави. Свідки не вспілі подати ясно, чи хтось кинув бомбу через двері, чи вона була підкладена раніше і мала годинниковий механізм. Плян евакуації всіх жінок і дітей американських вояків і службовиків покищо закинено, бо це мало б дуже поганий вплив на мораль південних в'єтнамців.

У СВІТІ

● **Новий військовий бюджет Британії** передбачає 1,998 мільйонів фунтів шт., себто 5,594.-400.000 дол. і є на 448 мільйонів більший за минулорічний. За щорічним звичаєм, британське міністерство оборони проголосило „Білу книгу", в якій накреслює не тільки збройний стан Британії, але і її політику стратегії. Вона боронить потребу мати власну сильну атомову збройну силу та сильну т. зв. конвенціональну армію і фльоту, щоб, незалежно від свого союзу з Америкою, відстрашувати Совєти від аґресії.

● **У південно-східній азійській Бірмі** арештовано 40 найвидатніших діячів вільно-китайського руху, ворогів китайських комуністів, на час перебування в Бірмі комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая, що приїхав туди з візитою. Заповіджено, що коли „дорогий гість" від'їде, то китайських націоналістів випустять на волю.

● **Міжнародна Організація Праці** прийме, мабуть, рекомендацію своєї Комісії, щоб виключити Південно-Африканський Союз з тієї Організації за її біло-расову політику. Південно-Африканський Союз протестує, що це нелегальний акт, бо та держава є членом Об'єднаних Націй, а Організація Праці є одною з аґенцій ОН з постійним осідком в Женеві.

● **Д-р Вернер Гайде**, колишній керівник акції масового „ліквідування" умово хворих німців у „Третьому Райху", який повісився в своїй в'язничній келії в минулому тижні, втік був у 1945 році, коли його перевозили вантажним автом з Нюрнберґу до Франкфурту. Після того він змінив прізвище на „д-р Фріц Заваде", запустив вуса і лікарював у Шлезвіґ-Гольштайні над кордоном Данії. Газети твердять, що Гайде мав на совісті понад 100.000 вбитих невинних осіб, що перебували у лікарнях для умово недорозвинених.

● **У західньо-німецькому парляменті** разглядатимуть новий законопроєкт про відшкодування кругло 100.000 жидам, які — як жертви нацистського переслідування — не дістали до цього часу ніякого відшкодування. Згаданий законопроєкт передбачує асиґнування на ту ціль нового більйона марок (250 мільйонів дол.)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Акція муринів у ЗДА

Минулого року провідники муринських організацій в Америці змінили свою тактику в боротьбі за осягнення у життьовій практиці расової рівности. Здобувши в судових процесах прецендесійні рішення Найвищого Суду щодо своїх прав у шкільництві, комунікації, громадських влаштуваннях, як ждальні, ресторани, і інших ділянках, вони вивели свою боротьбу із судових заль на вулицю. Кульмінаційною точкою демонстрацій в різних стейтах була могутня мирна демонстрація у Вашингтоні, яка драматизувала важливість законопроєкту про громадянські права. Уряд Дж. Ф. Кеннеді, що запропонував той законопроєкт, поставився прихильно до демонстрації, і її учасники, зрозумівши поставу Уряду, із свого боку поводились напрочуд спокійно, не допустивши ні одного інциденту.

Цього року вирішуватиметься три справи, які матимуть великий вплив на дальшу долю кругло 20-ох мільйонів американських муринів. Отож, у Конґресі, під натиском президента Джансона, таки почнуться дебати над законопроєктом про громадянські права. Муринські лідери зберігають позицію вичікування: якщо той законопроєкт застрягне на обструкційній практиці південних опозиціоністів, або якщо він буде — задля примирення опозиціоністів — настільки розводнений, що втратить сутню вартість для муринів, то вони посилять демонстрації. Не виключене, що для підбадьорення прихильників законопроєкту в Конґресі мурини підуть масовим походом під Конґрес.

Друга преважлива в цьому році подія у ЗДА — це вибори. Сподіваючись, що до того часу буде вирішений закон про громадянські права з облегшенням муринам реєструватись перед виборами у південних стейтах, передбачається масовий рух муринів за отримання в практиці виборчого права. Підтримуватимуть їх у цих зусиллях кандидати, що розраховуватимуть на муринські голоси. Расова проблема напевно фігуруватиме у перших точках програми обох президентських кандидатів, як також кандидатів до обох палат Конґресу. Це дасть змогу муринським лідерам виступати із заявами, і з черги воно актуалізуватиме проблему.

Третя ділянка державного життя, в якій мурини глибоко заінтересовані, це актуальний ринок праці. Існуюче безробіття — кругло 4 500 000 — з похмурою перспективою зросту внаслідок поступу автоматизації в промислі і комунікації — це така проблема, до якої Уряд не може ставитись байдуже, та ще й у році виборів. Могутні робітничі спілки користатимуть з цієї нагоди, щоб вимагати практичних заходів для зменшення безробіття, нав'язуючи до проголошеної президентом боротьби проти бідности. Муринські лідери відкидають тезу, що повне затруднення автоматично розв'яже проблему покривдження муринів на ринку праці, бо не вірять, що взагалі можна цілком зліквідувати безробіття. Тому вони заповідають дальшу боротьбу проти расової дискримінації працедавцями.

Серед муринських провідників є прихильники обох течій: поміркованих методів і нагальніших. Хоч більшість муринів признають, що нагальні методи не ведуть до цілі, вони відкидають також заміт, що не слід настроювати вороже білих. „Муринка, чоловік якої протягом року не має праці, діти якої наражені на атаки щурів і яка живе в помешканні без палива і теплої води, а то й без світла, не дбає, чи білі будуть озлоблені", — заявив один із муринських лідерів. Таким чином можна сподіватися, що в цьому році акція за расове зрівняння буде продовжуватись з ще більшою натугою.

Обіцянки замість хліба

Шість днів тривав у Москві, починаючи від 10-го лютого, черговий пленум Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу. З довжелезними доповідями на тему „інтенсифікації сільськогосподарського виробництва" виступали не тільки міністер сільськогосподарських справ СССР І. Воловченко та голова всесоюзного об'єднання „Союзсільгосптехніка" А. Єжевський, але й двічі ще з довшими доповідями виступав Хрущов. Крім них забирали слово представники окремих республік і різних професійних та дослідних установ. У всіх цих виступах раз-у-раз повторювалося слова „підвищимо", „інтенсифікуємо", „збільшимо", „поліпшимо", „вирішимо", але, коли заходила мова про фактичний стан сільського господарства, то представники республік й областей мусіли стверджувати наявність відставання, недоліків і проривів у різних ділянках. Закінчився цей пленум ЦК КПСС, як звичайно, схваленням довжелезної постанови із шумними обіцянками про те, що всі завдання в ділянці інтенсифікації сільського господарства будуть не тільки виконані, але й „перевиконані".

На тлі виведеної учасниками пленуму реальної картини сучасного катастрофічного стану совєтського сільського господарства найбільш нереально, а то й безпомічно виглядали виступи Хрущова. Не маючи змоги подати якогось конкретного пляну розв'язки сільськогосподарської проблеми в СССР, Хрущов обмежився демагогічним розмальовуванням досягнень і успіхів в . . . 1970-му році. Повторюючи вже цілком заложену перспективу збільшення продукції штучних добрив, яка мала б досягти в 1970-му році 80 000 000 тонн, Хрущов фантазував про те, що водночас із цим продукція зерна збільшиться до 14 - 16 більйонів пудів, буряків —до 86 000 000 тонн, м'яса (різницької ваги) — до 20-24 мільйонів тонн і молока до 115-135 мільйонів тонн. Якими способами й засобами мало б бути виконане таке ґрандіозне завдання в той час, як продукція зерна, досягнувши в 1960-му році 8 200 000 000 пудів, безупинно падає і в 1963-му році зменшилася на яких 30-40% — Хрущов не з'ясував . Усі його ствердження зводилися до голослівних фраз „це справа нова, складна і відповідальна"; „це — нелегке завдання", що для його здійснення треба „активної пропаґанди" і „вдосконаленого плянування" і т. д.

Називаючи проблему інтенсифікації сільського господарства „корінною" проблемою комуністичного будівництва", Хрущов водночас із цим дискретно промовчав усі започатковані й пропаґовані ним же самим протягом останнього десятиріччя заходи для перебудови господарства, включно із „освоєнням цілинних земель", „укрупненням" колгоспів і радгоспів, відходом від травопільної системи, переорганізацією сільськогосподарського керівництва — значить заходи, які, згідно з тодішніми заявами Хрущова, мали довести до „небувалої перемоги комунізму" і в цій ділянці. Промовчав, бо, згадуючи ці „перебудови", він мусів би визнати, що всі вони завершилися повною поразкою. У своїй доповіді намагався Хрущов також спонукати до інтенсивнішої праці колгоспників, обіцяючи їм збільшення заробітної платні, і навіть встановлення — правда на гроші самих же колгоспників, а не держави — пенсійного забезпечення, якого вони досі не мали й не мають.

Не зважаючи на всю хрущовську діялектику і на довжелезні дебати, пленум не міг знайти якихось реальних шляхів виходу із безвиводі, в якій опинилось сільське господарство СССР.

А. Заплітний

ЗВІТ ГЕНЕРАЛЬНОГО КОНСУЛА ЗДА В МОСКВІ З СІЧНЯ 1918 Р.

Предметом нашого розгляду буде звіт генерального консула ЗДА в Москві Соммерса Медіна з 1-го січня 1918 року до Державного Департаменту.

В цьому довгому елябораті докладно зреферовано мирові переговори Леніна із Центральними Державами, тобто з Німеччиною, Австро - Угорщиною, Болгарією і Туреччиною, і ноту Генерального Секретаріяту України, висланy до всіх воюючих та невтральних держав в останній декаді грудня 1917-го року.

Поки приступимо до властивого реферування, мусимо дати коротке вияснення, чому про такі важливі для ЗДА справи не доносив їхній амбасадор в Петрограді, а робив це генеральний консул у Москві, якого мали інтересувати передусім господарські справи своєї країни.

Сталося це цілком припадково. Коли вибухла т. зв. жовтнева революція і Ленін, захопивши владу в Петрограді, старався поширити її на всі території, що входили в склад царської імперії, амбасадором ЗДА був Д. Френсіс, визначний діяч Демократичної партії, який не мав ні теоретичної, ні практичної підготови до служби в закордонній політиці. На такий відповідальний пост призначено Френсіса за його допомогу президентові Вільсонові у виборчій кампанії. На революцію 1917-го року — лютневу за старим або березневу за новим стилем — він дивився дуже скептично і не вірив, щоб у Росії могла закріпитися р е спубліканська форма правління, але оскільки на чолі руху були такі особи, як князь Львов та Керенський, то він думав, що може якось все наладнаться. До жовтневої революції він висилав до Державного Департаменту короткі звіти, що події в Росії розвиваються нормально. Державний секретар Лансінґ і президент Вільсон, не знаючи російської проблеми, не давали йому ніяких інструкцій, тож зрозуміло, що в Росії все йшло своєю дорогою і амбасада ЗДА не мала на них найменшого впливу..

Амбасадор Френсіс, не маючи охоти, розуміння і часу на складні політичні справи, заохочував генерального консула Медіна, який досить добре орієнтувався в російських справах, писати звіти до Державного Департаменту, і з того факту, що ці звіти йшли без змін і додатків через амбасаду, можна вважати, що погляди генерального консула покривалися з поглядами амбасадора.

**

Всюди, де у реферованому звіті говориться про парлямент, треба розуміти Українську Центральну Раду, а там, де мова про Українську Республіку, належить розуміти УНР.

Згадуючи про підписання наприкінці 1917-го року перемир'я між Радою Народних Комісарів і Центральними Державами та про майбутні мирові переговори між ними в Берестї Литовському, генеральний консул зазначає, що член російської делеґації Павлович сказав: до миру ще далеко, бо український уряд заявив, що він не визнає будь-яких мирових постанов, поки під ними не буде підпису українських делеґатів. Внаслідок цієї заяви, — додав Павлович, німці стали менше схильними іти на поступки і гостро змінили свій тон. Член німецької делеґації Кільман уступив, а на його місце прийшов генерал Гофман, речник анексіоністичних кіл, які хочуть відсунути евакуацію російської території аж до укладення миру. Каледін та українці можуть продовжувати війну, і тоді всі наші користі, які ми осягнули в Берестї, можуть пропасти

Отже, додає генеральний консул від себе, вага українського фронту стає щораз виразнішою, і нота українського уряду заслуговує на дуже дбайливий розгляд. Далі, зазначивши, що та нота затверджена Радою 21-го грудня 1917-го року і передана всім воюючим та невтральним державам, він подає її зміст:

„3-ім універсалом українського уряду, яким проголошено 20-го листопада створення Української Республіки, вирішено міжнародне становище цієї Республіки. Змагаючи до створення федеративного союзу всіх республік, які постали на території колишньої царської Росії, Українська Республіка, заступлена Генеральним Секретаріятом, стає на шлях незалежних міжнародних відносин аж до часу, поки не буде сформована російська федерація і функції міжнародного представництва не будуть розмежовані між українським урядом та урядом майбутньої федерації. У зв'язку з цим Генеральний Секретаріят уважає за конечне поінформувати держави про поставу Української Республіки до мирових переговорів у Берестї Литовському між представниками Ради Народних Комісарів і представниками держав, які є в стані війни з Росією . . . Від перших днів проголошення Української Республіки 3-ім Універсалом, виконуючи постанову Ради про негайний мир, ми підняли справу перемир'я і вислали представників Генерального Секретаріяту на південно - західній і румунський фронти, підлеглі урядові Української Республіки. У зв'язку з тим, що Рада Народних Комісарів підписала загальне перемир'я без згоди українського уряду, а тепер приступає до мирових переговорів з представниками Центральних Держав, Генеральний Секретаріят України заявляє:

1) Всі демократичні елементи українського народу прагнуть закінчення війни в цілому світі і миру між усіми воюючими потугами;

2) Мир, підписаний між усіми державами, повинен бути демократичним, він мусить давати забезпеку кожному, навіть найменшому народові, він мусить ґарантувати їм повне, ніким і нічим не обмежене самовизначення;

3) Щоб дати можливість дійсного вияву волі народів, необхідно, щоб були схвалені відповідні ґарантії;

4) Так само недопускальними є анексії;

5) Рівнож, в інтересі працюючого люду всіх країн, недопускальними є контрибуції в будь-якій формі;

6) Малі народи і держави, пошкодовані війною, мають одержати матеріяльну допомогу, згідно з постановами мирових конґресів;

7) Українська Республіка, що має на своїх кордонах український фронт, вступаючи на шлях незалежности в міжнародних відносинах, заступлена своїм Генеральним Секретаріятом, повинна брати участь нарівні з іншими державами у всіх мирових переговорах, конференціях і конґресах;

8) Влада Народних Комісарів не може розтягатися на Українську Республіку, і тому мир, який буде підписаний державами, що є в стані війни з Росією, буде зобов'язувати Україну тільки тоді, коли мирові постанови прийме і підпише уряд Української Республіки;

9) Мир в імені всієї Росії може укласти тільки федеральний уряд, що його мусять визнати всі республіки і політично зорганізовані території; якщо такого уряду не буде в близькій майбутності, то єдино компетентними укласти мир є представники цих республік та територій.

Генеральний Секретаріят сподівається, що остаточний мир затвердить міжнародний конґрес, в якому Україна, нарівні з іншими державами, візьме участь".

Поминаючи деякі пишні слова в заявах українського уряду — пише американський генеральний консул, — треба поставитися до нього, як до дуже важливого чинника у відбудові Росії. Так, як справи виглядають досі, українські політики стоять вірно при ідеї Федеративної Російської Республіки".

Перша думка, яка насувається по прочитанні звіту, це те, що Вашингтон був докладно поінформований про події на Україні на переломі 1917 і 1918 років, через свою компетентну особу в Москві.

Друга думка: американський генеральний консул не мав будь-яких застережень щодо незалежности України та правдивости й слушности наведених в українській ноті фактів і постулятів; зокрема, він прийняв як згідний з правдою факт, що українська незалежна держава постала як вияв волі української нації через рішення парляментарної установи, якою була Українська Центральна Рада.

Третя думка: Український Генеральний Секретаріят з'ясував ясно і чітко, що загальний, тривкий і справедливий мир може прийти тільки тоді, коли буде забезпечена всім, навіть найменшим, народам можливість виявити та відстояти свою волю на незалежну державу, коли ніхто і ніщо не може стати на перешкоді у здійсненні цього права.

Четверта думка: Українська нота, майже незнана і призабута в ході бурхливих подій, є історичним документом великої ваги. Хоч це був перший виступ новопосталої держави на міжнародному полі, він був глибший своїм змістом, ніж ославлені 14 точок президента Вільсона, проголошені 2-го січня 1918 року. Останні мали на думці тільки народи Австрії і поляків у Німеччині, поминаючи решту народів, примусово пов'язаних з Російською імперією у Східній Европі та Центральній Азії.

Українська нота не знає винятків і домагається універсального застосування права самовизначення, підкреслюючи засаду, що федерації можуть укладати тільки вільні народи, що живуть у своїх незалежних державах.

Вимоги Генерального Секретаріяту в нинішніх часах так само слушні і актуальні, як були вони наприкінці 1917 року, бо хід міжнародних подій після 1917 року доказав, що знехтування права самовизначення неминуче привело: а) до відновлення російської імперії у формі Совєтського Союзу і б) до вибуху другої світової війни, по якій СССР значно поширив свої впливи, втягнувши поза залізну заслону так звані сателітні країни та балтійські держави, і став найбільшою в світі колоніяльною державою, — справжньою тюрмою народів і найбільшою для вільного світу загрозою атомової війни, яку кожної хвилини можуть почати кремлівські володарі, якщо прийдуть до переконання, що вони її виграють.

Перед вільним світом є тільки дві альтернативи. Перша наказує погодитися на втрату своїх незалежних держав і дотеперішнього способу життя, отже погодитися на неволю в універсальній московській державі; друга наказує розвалити цю твердиню світової реакції і позбутися раз на завжди цієї великої загрози, яка йде з Москви. Третього шляху немає і не буде.

Другої розв'язки не доконають ані атомові, ані водневі бомби, ні епізмент та облудна коекзистенція, а доконає тільки те, що запропонував український Генеральний Секретаріят в 1917-му році — тобто воля і незалежність уярмлених у світі та в СССР народів.

Дані і цитати взято із виданих Державним Департаментом "Papers relating to the foreign relation of the United States" 1918. Russia. Vol. I. Pp. 408-417.

ПОВОЛІ ПРИЗНАЮТЬСЯ

Одним із способів насильної колективізації сільського господарства в Україні було створення Москвою штучного голоду на початку 30-их років. Голод цей коштував мільйони людських жертв. 30-ліття того страшного голоду відзначувала недавно наша еміґрація.

Москва завжди заперечувала існування голоду в Україні у тих роках, а західній світ, всупереч документам та свідченням живих людей, які самі ледве з нього вийшли живими, не вірив тому так, як не вірив у всі звірячі злочини Сталіна.

Правда, трудно повірити у можливість існування на світі влади, яка б умисно викликаним голодом винищувала мільйони свого населення. Але врешті сама Москва достачила невірuючому Заходові докази на це.

Хрущов вийшов переможцем у розгрі із своїми противниками після смерти Сталіна тому, що на 20-му з'їзді КПСС розкрив його злочини і зробив співвідповідальними за них своїх противників. Одначе, розкриваючи злочини Сталіна Хрущов не сказав усієї правди, не викрив усіх злочинів і не дозволив розкривати їх іншим.

Не дозволяючи розкривати всю правду про сталінські злочини, Хрущов задержує це право тільки для себе і далі використовує його у боротьбі проти своїх противників Можна сказати, що це виключне право Хрущова викривати сталінські злочини, залишається найбільш ефективною його зброєю проти його політичних противників.

Приклад такої його практики знаходимо у його доповіді на грудневому пленумі ЦК КПСС з дня 9-го грудня минулого року, в якій він мусів виразно признатися, що СССР купує пшеницю в Америці. Про це він сказав так:

„Хоча у країні цього року заготовлено хліба на 836 000-000 пудів більше, ніж у 1953-му, всеж цього зерна, головним чином пшениці, не вистачає. Тому уряд змушений купити певну кількість хліба за кордоном . . .

„Знайшлися, виявляється, і такі люди, які міркують: як же це так, раніше при менших гуртових зборах зерна самі продавали хліб, а тепер купуємо?

Що можна сказати таким людям? Якщо в забезпеченні населення хлібом діяти методом Сталіна, Молотова, то тоді і в цьому році можна було б продавати хліб за кордон. Їх метод був такий: хліб за кордон продавали, а в деяких районах люди через відсутність хліба пухли з голоду і навіть умирали. Так, товариші, це факт, що у 1947-му році в ряді областей країни, наприклад у Курській, люди умирали з голоду. А хліб ми тоді продавали" („Радянська Україна" 10го грудня 1963).

Поминаючи факт, що ця заява Хрущова розкриває існуючу проти нього опозицію і що до тієї опозиції належить Молотов (якби він не належав, то вистачило назвати тільки Сталіна), в цій заяві Хрущов ствержує, що одним із способів боротьби совєтської влади проти народу був штучний голод.

Цей новий і жахливий злочин Сталіна і його соратників офіційно стверджений в Кремлі, значно страшніший від усіх досі розкритих його злочинів. Викриття Хрущовим цього злочину мусіло вдарити, як обухом по голові, головно молодших делеґатів, присутніх на пленумі, а Хрущову допоміг з а м овкнути опозицію. При цьому Хрущов ще раз показав свою спритну тактику. Він і далі не розкриває всієї правди так, ніби поза 1947 роком нічого не пам'ятає.

Але були 1932-33 роки, роки страшного голоду в Україні в порівнянні з яким, те, що ділось у 1947-му році було тільки іграшкою.

І є незаперечні докази, що і в тому часі, у 1932-33 роках, коли мільйони людей пухли і вмирали з голоду, Москва продавала хліб за кордон.

Голоду в Україні Хрущов цим разом не згадав. Він бо знає, що скорше чи пізніше, в тій або іншій формі, йому прийдеться відмовитися від колгоспної системи і засудити за неї ще раз Сталіна, бо совєтському сколективізованому сільському господарству не допоможе вийти з прориву ні механізація, ні хемізація. І тоді аж світ довідається про найстрашніший сталінський злочин — штучний голод в Україні у 1932-33 роках.

Заява Хрущова про голод в СССР у 1947-му році — це тіки приготування для розкриття того, що Сталін зробив в 1932 - 1933 в Україні.

(абв.)

● У новому совєтському фільмі „Синьому записнику" поруч з Леніним вперше виступає недавно „реґабілітований" Григорій Зінов'єв, колишній голова III Інтернаціоналу і один з тих „старих большевиків", що їх винищив Сталін.

Алла Коссовська

ГІРСЬКИЙ ВОВК

(Повість)

(9)

Тай була така щаслива, що іноді її щастя здавалось їй нереальним, і тоді вона мусіла побачити Андрія негайно, глянути в його очі, доторкнутись до нього, щоб переконатись, що щастя справді існує.

Вона носила це щастя в собі, як мати носить своє майбутнє дитя, повсякчас відчуваючи його радісну присутність.

**

З льодовця зірвався вітер, побіг міжгір'ям холодною хвилею, завив, загудів між скелями.

Блискали в темряві тут і там зелені вогники.

— Вовки! — сказав Борис.

— Це їхні очі світяться? — шепнула з острахом Тай.

— А ти думала йванові світлячки? — пожартував Борис.

Пси наїжили шерсть.

— Борисе, а вони не кинуться? Ходімо краще від гріха! — сказав Андрій.

Борис лежав на траві.

— Ні, вони влітку боязкі. Не нападуть.

Андрій підвівся:

— Ходімо! Чи ти певний, що один з рідких випадків не трапиться саме з нами?

Густий, тягучий звук розлігся між горами.

— Вовчиця! — спокійно сказав Борис, також підводячись.

— Твоя родичка! — докинула Тай.

Коли мандрівники прибились, нарешті, до лікарні, на сході, над Ціті-Хохом, молочно білів ранній світанок.

ВЕЛИКИЙ КУВТ

— Сьогодні великий кувт, — сказав Борис, входячи в саклю, яка правила за спальню його гостям. — Напевно, прийдуть запрошувати, і незручно буде відмовитися. Ти вже відклади свою роботу, Андрію, підемо поглянути, як осетинський народ веселиться.

Андрій підвів голову над столом, закиданим списаними аркушами паперу.

— Авжеж підемо! — втрутилася в розмову Тай, зачісуючись перед дзеркалом. — Це буде цікаво. Я бачила вчора, як встановляли казани на триногах і кидали в них баранячі туші.

— Чудні ці осетини, вони варять баранину, але споживати юшку я їх ніяк не намовлю, виливають собакам, — зауважив Борис.

Андрій дивився на брата, відкинувшись на спинку стільця:

— Де ти був сьогодні вночі?

— На плоскості, — по павзі, неохоче відповів Борис.

— Що ти там робив?

— Про це довго балакати, — завагався Борис, а потім додав рішуче: — Але як хочете, то розповім.

Він сів на край ще не застеленого ліжка. Обличчя його стало суворим.

Тай поклала гребінця і собі сіла на ліжку.

— Чотири роки на Соловках не минули для мене безслідно, — почав Борис, і його уста стиснулись. — Те, що я бачив там, примусило мене навіки зненавидіти тих, хто створив пекло на землі. Де б я не був, я буду використовувати найменшу нагоду, найменшу можливість відплатити тим нелюдам за страждання, що їх терпить мій народ. Тепер я допомагаю абрекам. Це ті осетинські патріоти, яких большевики називають бандитами. Вони мстяться на комуністах, ну, а я їм допомагаю. Знаю, що вам, чистим душам, навіть слухати про це страшно, а я свою душу занапастив ще там, на Соловках, коли власними руками задушив начальника „командировки".

Він замовк. Андрій дивився на нього з прихованим жахом.

— І ні трохи не жалію, — провадив далі Борис, — бо мстився за Василя Негоду. Той катюга звелів обілляти Василя водою і голого виставити на мороз. За п'ять хвилин мій друг обернувся на крижану статую . . .

Борис широкими кроками почав міряти саклю. Всі мовчали. Побачивши перед собою великі, скорботно-ласкаві очі Тай, Борис спитав:

— Засуджуєш мене, убивцю?

Охоплена поривом глибокої ніжности й подиву, Тай простягнула до нього руки і тремтливим голосом сказала:

— Я розумію тебе, інакше ти не міг зробити, але напевно тяжко жити тобі з цим на душі?

Борис узяв її руки в свої, поцілував одну по одній і, тріпнувши головою, відповів уже звичайним своїм тоном:

— Ні, не тяжко, я жилавий — витримаю!

Андрій мовчав, схвильований оповіданням.

— Як же не довідалися, хто вбив? — повільно вимовляючи слова, запитав він.

— Та так і не довідались. Ніхто не міг собі уявити лікаря в ролі убивці. А хто й догадувався — мовчав, бо мене любили, а його ненавиділи. Крім того, у начальника з ним були якісь тертя, і в глибині душі начальник, мабуть, був радий, що його ворога усунули з дороги. Так і замазали справу.

Борисову мову перебили: відчинились двері і до саклі повагом вступили три старі осетини з довгими сивими бородами, у нових баранячих папахах і в черкесках з яскраво начищеними гозирями*. Вони низько вклонились і, очевидно, найстарший з-поміж них заговорив ламаною російською мовою:

— Просимо товариша доктора на кувт, і брата його дуже просимо, і жінку його брата дуже просимо!

Кожний з них тримав у руці великий турячий ріг, наповнений густим доморобним пивом.

Борис, злегка вклонившись, прийняв пиво, випив його до дна і, вертаючи ріг, сказав кілька слів по-осетинськи. Тай і Андрій зробили те саме, але сказати могли лише одне вивчене ними осетинське слово: „бужник"**.

Старики низько вклонились і вийшли, а Тай, нервово сміючись, сіла на ліжко.

— Ой, я зовсім п'яна, — таке міцне пиво!

— Ну, вбирайтеся, мої любі, і підемо! Я лише на хвилинку зійду до себе нагору, — і Борис вийшов з кімнати.

Тоді Тай підійшла до чоловіка, закинула руки йому на шию і голосом, повним сліз сказала:

— Я не знаю, чому мені так жаль Бориса. Він такий великий і сильний, а мені так його жаль . . .

Андрій відповів задумано:

— Борис ніколи не був і не буде щасливим.

**

Однотонно скрипіла маленька кругла гармонь, повільно й одноманітно танцювали осетинські дівчата в своїх незугарних суконках з довгими рукавами й високими комірами. Білі шарфи, зав'язані, як у медичних сестер, залишали відкритими тільки обличчя. Вражала убогість одягу і млявість рухів.

* Нашиті на грудях набійниці.

** Дякую.

УДАРНА КАМПАНІЯ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА УНФОНД УККА В ЦЬОМУ РОЦІ ТРИВАЄ ДО КІНЦЯ ЛЮТОГО 1964 РОКУ. ДО ЦЬОГО ЧАСУ НЕ ПОВИННО БУТИ НІ ОДНІЄЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АНІ ОДИНИЦІ, ЯКА НЕ СПОВНИЛА Б СВОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБОВ'ЯЗКУ Й НЕ ВПЛАТИЛА ВКЛАДКИ ДО УНФОНДУ ВЧАС УДАРНОЇ КАМПАНІЇ.

Жалобна Академія в Сиракюзах, Н. Й.

Минуло 30 років від створеного большевиками штучного голоду в Україні, і цього ніколи наш нарід не забуде.

Для відзначення тієї події Відділ УККА в Сиракюзах при співучасті всіх Організацій улаштував 15-го грудня 1963 р., в Українському Народному Домі, Жалобну Академію. Заля і сцена були мистецько прикрашені блакитно-жовтими стрічками, переплетеними чорними, що зразу створило урочистий настрій.

Жалобну Академію відкрив голова місцевого Відділу УККА, Іван Пігуляк, який відмітив основну причину голоду, створеного Москвою в Україні, а саме: скасування приватної власности і переведення в життя системи колективного господарства, яке фактично віддано до рук влади не лише урожаї родючої української землі, а і всі здобутки, придбані населенням тяжкою працею.

По вступному слові за коном залунала пісня „Ой горе тій чайці" у виконанні старших юначок СУМ-а. Вийшов доповідач і мистецький керівник вечора полковник Микола Міхновський і почав доповідь словами: „Так як у тої чайки забрали діточок і повбивали, так у нашої України штучно створений голод забрав шосту частину нашого населення". Він навів факти і статистичні дані, які стверджують про створення большевиками штучного голоду. Підкреслив підступність Москви, нелюдські методи закріпачення волелюбного народу, висвітлив опір, що виявив наш народ в боротьбі з наїзником, образно ілюструючи доповідь і сценками з часів голоду, показав глядачам всю глибину трагедії України в ті страшні часи.

Уривки з п'єси: „Голод" — сценки з часів колективізації, відограли: Олекса Головченко, Степан Грицик, Микола Новохатко та Василь Павелко. Вірш Ігоря Качуровського „Смеркалось надворі" продеклямував член ОДУМ-у Петро Тимченко, Юначки СУМА в складі: Марусі Бабецької, Ірці Богайчук, Ірці Будзяк, Любі Королишин, Марти Лиховід, Віри Маркопольської, Гані Полівчак та Марійки Равлінко виконали з відчуттям вірш „Вони йшли", в якому показано як опухлі з голоду селяни йшли в безвість, шукаючи рятунку.

Гарне оповідання О. Кобця: „Злочин малого Михася", який в наслідок голоду став безпритульним, мистецьки прочитала д-р Євгена Єржківська.

Кульмінаційною точкою був вірш Ігоря Качуровського: „Село" в виконанні членкині ОДУМ-у Ніни Новохатко, що з великою експресією показала той жах божевілля, до якого Москва довела український нарід. Вірш Володимира Коба „Нічні тіні" гарно деклямувала членкиня ОДУМ-у Ніля Коваленко. Члени ОДУМ-у Олекса Головченко та Петро Тимченко і члени СУМ-у Зенко Карпишин і Орест Грицик виразно кинули прокляття на голови винуватців знищення українського народу у вірші Мандрики: „Ні свист ракет, ні ваші космонавти не змиють стигми з ваших чорних імен".

„Подаймо ми один одному руки,
І всі гуртом до спільної мети,
Щоб у майбутнім дітям і онукам
Не довелось ганьби ярма нести".

Вшанування пам'яті загинулих під час голоду закінчилось прочитанням старшими юначками ОДУМ-у і СУМ-у вірша Юрія Клена „Помолимось". Цим закінчилася перша частина Академії. Треба відмітити, що такий спосіб подавання доповіді, коли вона ілюструється сценками і віршами, які виконуються різними особами, є чи не найкращий, бо глядачі відсвіжуються введеними виступами і їх увага напружена. Всі присутні були захоплені цією ілюстрованою доповіддю.

У другій частині Академії виступив Чоловічий Хор „Сурма" під орудою п. Зенона Мягкого і майстерно проспівав: „Прометея" — муз. Кирила Стеценка та „Блажен муж" київського розспіву в обробці Гнатишина, для чоловічого хору.

Жалобна Академія закінчилась співом національного гимну всіма присутніми. М. П.

З Шикаґівського Комітету 30-ліття голоду в Україні

Згідно з закликом Централі Українського Конгресового Комітету Америки в Ню Йорку в квітні 1963 створено окремий загальний Громадський Комітет в Шикаґо для відзначення цієї найсумнішої події в історії українського народу, коли то на приказ Москви загинуло близько 7,000.000 українських людей.

Участь у підготовчій праці цього Комітету взяли різні громадські та церковні організації Шикаґо і околиць. Комітет очолив адв. Роман Смук, громадський діяч, присвятив чимало часу, працюючи збірно або через своїх 5 Комісій протягом 8 місяців та підготовив низку акцій, що мали на меті відзначити ту трагічну подію з-перед 30 літ.

Між іншим був організований виступ під час маніфестації Тижня Поневолених Народів (14 липня) в Грент Парку, Богослуження за померлих під час голоду в 1932 - 33 рр. в Україні по українських церквах та вкінці масовий похід вулицями міста до Гумболт Парку та велику маніфестацію в Арморі Гол в тому ж Парку 13 жовтня 1963, з участю коло 5.000 учасників, що була найбільшою масовою того рода нашою маніфестацією в ЗДА.

Важною сторінкою цієї вдалої акції була справа, що нею займалася Фінансова Комісія Комітету (інж. М. Харів — голова, В. Бражник — касир) Комітет зібрав від різних організацій, установ, бизнесменів, професіоналістів і приватних осіб міста Шикаґо на списки квоту $ 1,159.

Комітет видав окремі пропам'ятні відзнаки - жетони, яких продано 2570 на суму $ 1,285. Датки при вступі на залю, програмки і т. п. принесли додаткову суму $ 146. Разом приходів мав Комітет $2,590.09, а видатків, зв'язаних з цією працею — $ 1,890. Оставшу квоту $ 700. ліквідаційне засідання Комітету рішило розподілити так: $ 200 на НТШ, $ 200 на УВАН з побажанням, щоб вони по можності призначили цю суму на видання матеріялів про голод в Україні, прим. працю Дмитра Соловія чи інші, $ 100 на Катедру Українознавства, а квоту $ 200. призначено на місцевий фонд наглої потреби на загально громадські цілі в Шикаґо, а для завідування цим фондом створено Кураторію в складі 7 осіб зі складу Комітету.

На 115 збіркових списків відгукнулись і зложили свої пожертви лише 54 організації, котрим Комітет вислав письменну подяку з зазначенням квоти, яку організація пожертвувала або зібрала, 9 збіркових лист повернено без збірки, а 47 організацій збіркових лист мимо письменного упімнення досі не повернули.

Комітет звертається ще раз до тих організацій з проханням повернути ці збіркові листи найдалі до 1-го березня, а по упливі того реченця список бракуючих лист буде проголошений в пресі.

Комітет висловив також свою подяку молодечим організаціям, як 3-ом Осередкам СУМА, Пластові, ОДУМ-ові і всім організаціям, парафіям і приватним особам, що занимались розпродуванням відзнак - жетонів, вдержуванням порядку або в якийнебудь інший спосіб причинились до успішности так величавого походу і маніфестації.

Інж. М. Харів, фін. референт Гром. К-ту

Короткі вісті

● У Лондоні невідомі грабіжники розбили сейф у великій розподільні марок філателістичної вартости і пограбували два до три мільйони марок на круглу вартість пів мільйона долярів. Це була найбільша такого роду крадіж в історії філателістики. Тільки один вкрадений зшиток із рідкими марками Нової Зеляндії мав вартість 26.000 долярів. Газети пригадують кілька давніших подібних, але на меншу міру, крадежей. Звичайно крадежі поштових марок залишаються невиявленими, бо „фахівці" — злодії, чи пак ті, які вломників винаймали, орієнтуються добре в ринках збуту і знаходять міжнародних продавців марок, які погоджуються купити так и вартісний вкрадений товар.

● Президент Джансон на дипломатичному балю в Білому Домі прийняв вірчі грамоти від чотирьох нових дипломатів (Домініканської Республіки, Перу, Швеції і Лібії) та „маратонсьний" танцював майже всі танки. Він почав танець із своєю дружиною, танцював із старшою донькою, Ліндою, з усіми жінками - журналістками та численними жінками дипломатів, між іншим, і з дружиною совєтського амбасадора Анатоля Добриніна. Партнерки Президента висловлювалися про його танцювання різно: одні казали, що танцює „не погано", інші, що може танцювати „направду добре".

Збірки на пам'ятник Тараса Шевченка у Вашингтоні в Фінікс, Арізона

На заклик Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові інж. В. Чопівський, голова відділу УККА, скликав нараду з усіх тих, до кого звертався КПШ і на тій нараді 4-го лютого 1964 року створено місцевий Шевченківський Комітет, головою якого обрано інж. Яр. Сисина, а членами і збірщиками Яр. Ваковича, Мих. Винничка, С. Василенка, Ол. Лілевича, Вас. Литвинишина, Гр. Терлюка та інж. Вол. Чопівського. Прийнято рішення негайно приступити до переведення збірки на будову пам'ятника Т. Г. Шевченкові. Для ширшої інформації громадянства буде випущений спеціяльний бюлетень, з закликом складати пожертви через вибраний комітет. Збірщики мають відвідати кожну родину чи особу українського походження. Будемо вірити, що комітет доложить зусиль — а громадянство відкликнеться і складе свої щирі пожертви на увіковічнення пам'яті поета, співця і пророка всього українського обездоленого люду — Тараса Шевченка.

З доручення комітету С. В.

Курс танків О. Гердан в Рочестері, Н. Й.

Гостина пані Оленки Гердан лишила в Рочестерській громаді надзвичайно миле враження. Вона погодилася провести курс танків між нашими молодечими організаціями. У висліді її праці, яким був попис танків у приміщенні будинку СУМА, наша громада мала приємність подивляти її талант підходу до душі дітвори, яка в коротокму часі засвоїла українські танки.

Пані Гердан збагатила програми своїми відчитаними поезіями, які переносили нас у рідну землю. Знавці мистецтва подивляли виставку картин, пензля О. Гердан.

Публіка нагородила її рясними оплесками. Проф. Губка щиро подякував за таку велику працю, а пластуни вручили китицю квітів.

Люся Карабіневич

Мистецтво

НОТАТКИ ОМУА

МАЛЯРСЬКА ВИСТАВКА ТИТЛИ І ВИЖНИЦЬКОГО

В неділю 2-го лютого ц. р. відбулося в залях ЛМКлюбу відкриття першої самостійної виставки картин мистців Богдана Титли та Ярослава Вижницького. Тому десять літ вони брали участь у виставках українців студентів американських мистецьких шкіл та групи молодих мистців. Та згодом пройшло кілька літ неначе мовчанки. Значить, що після студентських років, коли опіку та заохоту до мистецької діяльности дає школа, та після перших виступів як молоді многонадійні таланти, яких усі вітають з великою уважливістю, — прийшли критичні для кожного молодого мистця часи. Потреба шукати власного вже обличчя в мистецтві, свого місця та рації існування як мистець. Потреба шукати місця праці на прожиток. Молоді люди засновують родини. В повені конфліктів цих критичних років неодин зосереджується та задовольняється чимсь одним, отже й переважна більшість тих, що успішно кінчають школи і навіть успішно дебютують як провідники найновіших напрямків — не виправдують покладаних надій. Тому й слушно підкреслив у своїй промові на відкритті виставки голова Об'єднання Мистців Українців в Америці проф. Сергій Литвиненко, що це дуже важне і потішаюче явище, що оба мистці таки не залишають змагань до вершин мистецьких ідеалів.

Оба мистці родилися 1928 р. на західньо - українських землях, середню освіту здобували на еміграції в таборових гімназіях, високу мистецьку освіту проходили вже по приїзді до Америки. Брали участь в житті молодечих організацій — Пласт та студентських. Крім рисунків для пластових видань Вижницький писав ще й нариси про пл. табори, піснеслова до ватри та фейлетони п. з. „Нашими дорогами"; працює в ювелірній промисловості. Титла поміщував свої рисунки в пластовому новацькому журналі „Готуйсь", робив пластові листівки та проєкт ювілейної відзнаки, обкладинки книжок, грамоту для Робітничого Союзу, тепер графічно оформлює орган Самопомочі „Наш Світ". Працює в підприємстві, що займається декоруванням касин та ресторанів. Є членом „Думки".

Заробіткова праця обох мистців користає з їхньої мистецької освіти, знання і смаку, але мало дає нагоди до виявлювання талантів і їхнього розвитку навіть в обмежених спеціялізованих ділянках. Посеред тисяч американських мистців в їхньому положенні якось непомітно ані руху - течії ані атмосфери зрозуміння для вдержування мистецького культурного рівня, ані нескомерціялізованих середовищ, що заохочували б до деякого росту. Мала частина численних щорічних випускників мистецьких шкіл відважується навмання на чисто мистецьку кар'єру і часами дехто має навіть успіх.

Подавляюча більшість, зрезигнована і погорджувана, „не тратить сили, спускається на дно"; по деякому часі ці люди перестають бути кваліфікованими мистцями, перестають бути аматорами, ба навіть мистецькою публікою, а часто дістають ще комплекс ворожости до мистецтва та культури взагалі. З десятками того роду мистців доводиться щоденно стрічатися в праці. Тому таким важливим є для нас творчий порив Титли і Вижницького. Нас замало і ми забідні на безбашенну розтратність духового культурного потенціялу.

Перша їхня самостійна виставка не є, ані не може бути, „найвищим досягненням" мистецтва взагалі, ані останнім словом спроможностей обох мистців. Її треба розглядати, як вияв солідного вихідного становища та перший впевнений крок в майбутнє. Те, що терепом їх виступу є саме Об'єднання Мистців Українців в Америці з компліментом, визнанням рації існування такої організації, але теж і зобов'язує і членів і прихильників-бувальців по виставках творити середовище й атмосферу, пригожу для мистецького життя і росту.

Характер малярства обох мистців на перший погляд — реалістичний, і тому глядачі, приголомшувані зумисне незрозумілими їм абстрактними шуканнями інших мистців, вітають їх як більше „зрозумілих" з полекшею та надією, але й з дрібкою вагання: чи вони, мовляв — „досить сучасні і важні". Та їхній реалізм опертий на зовсім інших психологічних та формальних засновках, як реалізм мистців старшого покоління. Засновок одних і других є тільки дуже частковою реалізацією вимог та критерій мистецької творчости, що їх ставлять теоретики в ім'я філософських принципів думання. Вимоги громадянства і окремого глядача во ім'я здорового розсудку та усталених звичок бачення ніколи не покривалися вповні з творчими тезами мистців і ніколи не будуть. Зрештою це позбавило би мистецтво моменту несподіванки. Треба старатися з'ясовувати на перший погляд непрохідні суперечності: їхня різнородність, динаміка та чергування творять багатство та суть культурного життя.

Антін Малюца

Виставки. На весняний сезон 1964 у Ню Йорку заповіли свої індивідуальні виставки такі українські мистці: **М. Левицький** у березні, **З. Онишкевич** у березні - квітні, **Палійчук** у квітні **К. Трохименко** у квітні - травні (усі згадані у залі ЛМКлюбу). Крім того приготовляють свої виставки на березень ще двоє мистців: **Любомир Кузьма** у залі своєї студії в Українському Народному Домі і **Міка Гарасовська - Дачишин** у галерії Лігоа Дункан. Вкінці є запланована на травень річна виставка членів нюйоркського відділу ОМУА.

Заклик до Громадянства

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА поновно просить пересилати всі матеріяли, книжки, журнали і видання, призначені для нашої бібліотеки та архіву — безпосередньо на адресу:

Shevchenko Scientific Society
302-304 West 13th Street
New York 14, N.Y.

З уваги на смерть директора бібліотеки сл. п. Володимира Дорошенка, всі посилки просимо отже спрямовувати на нашу адресу, а не на адресу пані Дорошенко у Філядельфії. Це спричиняє непотрібну затримку у реєстрації надісланих видань.

Управа Наукового Тов-ва ім. Шевченка в ЗДА

Український Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 21 лютого ц. р. в приміщенні Клюбу відбудеться Дискусійний вечір присвячений обговоренню повісті Василя Барки „Жовтий князь". В дискусії візьмуть участь: Леонід Полтава, Борис Ржепецький, Антін Малюца. Уривки з повісти читатиме Лідія Микуленко. Початок о год. 8-ій веч.

Андріївський вечір та Храмовий празник у Бостоні, Масс.

Парафія української православної церкви ім. св. ап. Андрія Первозванного в Бостоні відсвяткувала день свого патрона в неділю 15-го грудня. На самого ж Андрія відбувся традиційний Андріївський вечір.

Велика парафіяльна заля, прибрана кольоровими стрічками. Відкрилася завіса, і присутні побачили український краєвид, а на його тлі гурток дівчат і молодиць. Перед сценою розмістилась мандолінова оркестра сумівської молоді, доповнена музикантами парафіяльної оркестри.

Заграла музика і зі сцени полилась рідна, бадьора, народна пісня: „Ой у полі вітер віє"... Скільки чару, сили і мудрости в наших народних піснях!

Свіжі, сильні голоси зіспіваного жіночого ансамблю доносять кожне слово, кожну думку, кожну музичну фразу до зачарованих слухачів. Та ось чути зміну з мелодії і вже тужливе: „гордуєш ти мною, як вітер горою", лине зі сцени. І знову зміна настрою, знову зміна пісні, але у словах усе бринить той самий, основний мотив — мотив молодости: „а в дівчини серце як весняне сонце, ой хоч воно та і буйнесеньке, а все ж теплесеньке". Потрохи темпо виконання наростає, оркестра приспішує і враз: „Чумарочка рябесенька, пригортає злегесенька"..., і розвеселені дівчата вже не встоять, не всидять, ноги починають притупцювати і танцюристи завихрились. Злива оплесків заповнила залю.

Незмінний вигляд сцени та інші виконавці. Ось наші солісти: Анастасія Колініченко, Лариса Діяк, Антін Пащак захоплюють слухачів своїм співом, а далі танцюристи-пластуни поривають вихровим темпом, то знову молодий піяніст Мирослав Вінтонів снує мереживо шопенівського вальса чи гримить в еспанській рапсодії Ернесто Лекуона.

Нарешті знову мандолінова оркестра сумівської молоді, але тепер уже у всій своїй силі і красі розміщена на сцені. Впевнено і точно веде оркестру досвідчений диригент Микола Калініченко. Полилась музика українських мелодій: давніх і сучасних. Та не лише грає ця молодеча оркестра — вона й співає.

У неділю 15-го грудня о 9 год. ранку шкільна молодь, пластуни, сумівці, парафіяни і гості зустрічали дорогого гостя — Владику Мстислава. Владику привітав хлібом та сіллю голова парафіяльного комітету Гр. Котеленець, а потім учень парафіяльної школи виголосив віршований привіт.

„Дуже гарно!" — похвалив хлопця Владика, — „а як же ти називаєшся?"

— Ігор Ранюк.

— Як, як? — перепитав Владика і від цього щирого, батьківського, теплого запитання зникла вся офіційна форма церемонії: сердечність і простота зігріли суворі обличчя, вкрили їх ласкавим усміхом, зникла напруженість. Вітали Владику пластуни, сумівці, сестрицтво, братство, отець настоятель та отці, прибулі з парафій Деканату Нової Англії, а дівчатка всипали дорогу пелюстками квітів камелій.

Урочистою була Архиєрейська Служба Божа. Владика Мстислав має свій, особистий речитативний спосіб проголошення возгласів. Вони в нього спокійні, урочисті і зворушливі. Асистували Владиці поряд нашої церкви о. І. Данилевич, протодиякон М. Рибачук з Ню Йорку, о. Б. Желехівський, — секретар Консисторії, о. С. Непріль з Ню Гейвен, о. Живко Попівський з югославської церкви, о. М. Мостецький з Вунсакету та вівтарні хлопчики, а униформовані ряди пластунів і сумівців підкреслювали єдність української громади.

Після Служби Божої відбувся обід, під час якого Владика Мстислав поділився своїм враженням з подорожі до Европи, Царгороду та Риму, де Владику вітали з почестями. Зокрема зупинився на зустрічі з Митрополитом Й. Сліпим, з яким знався ще зперед війни. Владика привітав парафію з її річним святом — Храмовим празником та висловив признання тим, що не побоялись далекої дороги, а прибули вшанувати бостонську громаду. А прибуло гостей чимало: з самого Ню Гейвену понад 30 осіб, були гості з Гартфорду, з Вунсакету, з Провіденс та Ню Йорку. За почесним столом, поряд з Владикою сиділи 6 священиків та представники товариств. Численні промовці висловили вдоволення з того, що Владика відбув таку важливу подорож і, майже не спочивши, прибув до Бостону на Храмовий празник. Представник Пласту Я. Чигрин вручив Владиці пластовий підручник „Життя в Пласті" за що Владика щиро подякував. Представник СУМА п. Носаль вручив Владиці гарний різьблений хрест, а школярі та наймолодші пластуни — китиці квітів. — Уміло керувала цією застольною церемонією пані Марія Кайко.

На закінчення прийняття відбувся концерт, в якому Лариса Діяк чарувала слухачів своїм співом. Анастасія Калініченко та Антін Пащак відіграли сценку з 1-ої дії „Запорожця за Дунаєм", за що дістали довгі оплески. — Акомпаніював піяніст проф. Голембійовський.

Кінцевим номером концерту була музика сумівської оркестри та групові танці сумівців.

Виходять зі сцени виконавці з квітами й нарешті поволі рушає М. Каліченко — керівник і душа оркестри і... Владика хапає цілий жмут квітів і вручає йому. Заля гримить оплесками! Це маленька затримка для знимки з Владикою, і він змучений, але задоволений, відходить, а гості ще довго ділились враженнями з цього незабутнього дня.

Андрій Баранник

ПРЕЗИДЕНТ ІМЕНУВАВ МУСЯЛА НА ДИРЕКТОРА ПРОГРАМИ ФІЗИЧНОЇ

Ст. Луїс. — Президент Л. Джансон під час побуту в цьому місті, бувши на терені Університету, іменував спортовця місцевої дружини „Кардинали" — Стена Мусяла на директора Президентської Програми Фізичної Справности. Мусял повідомив про резигнацію з бейзбольної дружини і тепер займе становище по Чарлзі Б. Вілкінсові, який залишає своє теперішнє становище, бо старається про номінацію на кандидата на федерального сенатора Республиканської Партії.

ЛІ Г. ОСВАЛД НЕ БУВ СПІВРОБІТНИКОМ ЦРА

Вашингтон. — Джан Мекон, голова Центральної Розвідчої Агенції, заявив, що „Лі Гарві Освалд ніколи не був посередно або безпосередньо затруднений в ЦРА". Ця заява появилася тому, що мати Лі Г. Освалда висловила свою думку про те, що її син був затруднений в Центральній Розвідчій Агенції. Пані Маргарет Освалд зізнавала перед Президентською Комісією, яка досліджує справу вбивства президента Кеннеді, і яку очолює головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЛЮТОГО 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Збори Т-ва Укр. Січ. Відд. 170 в год. 6-ій веч. в УНДомі при 90 Фліт вул. Проситься вплатити свої вкладки. — Грабар, секр.

СУБОТА, 22-го ЛЮТОГО 1964 р.

ГАРТФОРД, Конн. Річні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 277 Відд., в год. 6:30 веч. в залі Укр. Гор. Клюбу, 53 Вітмор вул. На порядку: Звіти Управи і Контр. Комісії за 1963 р. та вибір управи і Контр. Комісії на 1964 р., справа нових членів УНС та інші важні справи. Безпосередньо по зборах відбудуться збори Каси Хворих зі звітом і вибором Комісії К. Х. Пригадується членам, що фін. секр. Відд. стало полагоджує всякі членські справи і приймає вкладки в Укр. Гор. Клюбі кожної суботи від год. 5-8 год. і в неділі від 3-7 веч. — Управа.

НЕДІЛЯ, 23-го ЛЮТОГО 1964 р.

МІННЕАПОЛІС, Мінн. Річні загальні збори Відділу 345 в год. 12:30 дня. по Службі Божій, у парафіяльній залі УПЦ св. Арх. Михаїла. — Управа.

TIMMINS, Ont. Річні загальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького 456 Відд. в год. 3-ій по пол. в Домі Укр. Нац. Об'єднання під ч. 50 Елм і 5 Ейв. Просимо все членство прибути, бо є важні Відділові справи до полагодження. — Управа.

П'ЯТНИЦЯ, 28-го ЛЮТОГО 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва „Культура" 457-ий Відд. в год. 7-ій веч. в домівці Літер.-Мист. Клюбу. До численної участи запрошує Управа — Ів. Керницький, голова, Т. Шумилович, секр.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

До Редакції „Свобода"
Джерзі Сіті

Високоповажаний Пане Редакторе!

Оце сьогодні я дістав газету „La Tribune de Geneve" ч. 275 з датою 23-24 листопада 1963 р., де ціла сторінка присвячена проф. Олександрові Коваленкові з 8 репродукціями.

В перекладі заголовок звучить так: „Правдива історія героїв Чорного моря. Командант Коваленко шеф повстання на панцернику „Потьомкін" закінчив свої дні в Женеві". З репродукцій уміщено: на чоловому місці лейтенанта О. Коваленка в уніформі моряків імператорської фльоти, панцерник „Потьомкін", група моряків революційного комітету. Промова капітана Голікова, який був забитий. Група моряків з О. Коваленком. Десант 850 моряків в порті Констанца в Румунії і О. Коваленко у останніх роках у садку.

Цілий допис є дуже прихильний й виразно підкреслюється українська національність О. Коваленка та подається досить докладний перебіг його життя, а зокрема про його діяльність на панцернику „Потьомкін". Л. Б.

● Ганський уряд видалив шістьох професорів, спроваджених з Америки й Західної Европи, закинувши їм „декадентський імперіялізм" та „підривну роботу" в університеті Гани, Аккрі. Чотири з отих професорів були американці.

● Президент Джансон і його дружина обдарували англійського прем'єра Гюма та його дружину насінням вічнозеленої магнолії та китайської айви, бо пані Джансон знала, що англійські гості в Білому Домі зацікавлені в плеканні квітів. Англійські гості привезли як подарунки історичні пам'ятки.

Розшуки

Пошукую Василя ДЕШЕВОГО, син Юрка, пов. Борщів, с. Олексинці, Зах. Україна. Голоситися на адресу:
Семен Дешевий
15323 Manor
Detroit 38, Mich.

Микола ВИРСТА пошукує односельчанку — Зоську ХМУРА, зам. Худеля, з с. Золочівка, пов. Бережани, Україна. Хто знав би про неї або вона сама прошу писати на адресу:
Mr. Mykola Wyrsta
2705 Brown Street
Philadelphia 30, Pa.

ТАРЗАН, ч. 5191. Тарзан мандрує!

AFTER FORMING A SECRET ALLIANCE WITH HIS LAWYER, BEN BARNES JOINED THE POLICE COMMISSIONER IN THE ALL-IMPORTANT SEARCH FOR HIS NEPHEW...

MEANWHILE, TARZAN CONTINUED HIS TRAVELS WITH THE BOY. THEY HAD MOVED FREELY AND HAPPILY

BUT ONE DAY A DISTURBING SCENT WAS WAFTED TO THE JUNGLE LORD'S NOSTRILS—MAN!

Після заключення таємного союзу зі своїм правником Бен Барнес приєднався до комісара поліції в дуже важливих розшуках за своїм небожем...

А тимчасом Тарзан продовжував свою мандрівку з хлопцем. Вони мандрували свобідно й щасливо.

Але одного дня турботливий запах дійшов до ніздря пана джунглів...